

Боднар Олена

канд. екон. Наук

Миколаївський національний аграрний університет

Жовта Наталія

здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Підприємницька діяльність, удосконалюючись паралельно з суспільством, поступово формує певні характеристики, адаптуючись до мінливих умов економічного, соціального, правового й організаційного змісту. Сучасні риси глобалізації суспільства та посилення конкурентної боротьби стимулюють бізнес застосовувати елементи економічної безпеки.

Основоположною метою управління економічною безпекою на будь-якому підприємстві є забезпечення розвитку його фінансово-господарської діяльності шляхом визначення проблемних аспектів у господарюванні на кожному з етапів життєвого циклу виробництва продукції, проведенням моніторингу щодо раціонального використання ресурсно-фінансового забезпечення, недопущення банкрутства та впливу потенційних ризиків на виробничу та збутову діяльність тощо.

Економічна безпека – це сукупність умов, що забезпечують незалежність національної економіки, її стабільність і стійкість, здатність до постійного відновлення і самовдосконалення, здатність економіки забезпечувати ефективно задоволення ендогенних та екзогенних суспільних потреб. Економічна безпека країни характеризується системою понять, основними з яких є: чинники, об'єкти, загрози, збитки, критерії і показники, стратегії і заходи забезпечення безпеки [1].

Фінансово-економічну безпеку розглядаємо як фінансово-економічний стан суб'єкта господарювання, який сприяє забезпеченню захищеності його фінансово-економічних інтересів від негативних факторів зовнішнього та внутрішнього середовища і створенню необхідних фінансово-економічних умов для безперервної успішної діяльності та сталого розвитку підприємства [2].

У контексті розвитку фінансово-економічної безпеки підприємств, облік забезпечує: одержання повної та правдивої інформації про господарські процеси шляхом хронології, синтетичності та аналітичності фіксації фактів господарського життя; контроль за наявністю та рухом майна, раціональним використанням всіх видів ресурсів, структурою капіталу, вчасним виконанням зобов'язань; виявлення дійсного стану активів та зобов'язань шляхом проведення інвентаризації; вчасне попередження про негативні факти в господарській діяльності; виявлення і мобілізацію резервів, розробку заходів щодо їх використання; визначення фінансових результатів діяльності; контроль за дотриманням законодавства у сфері фінансово-господарського права; перерозподіл ресурсів у народному господарстві тощо [3].

Функції обліково-аналітичного забезпечення управління механізмом фінансово-економічної безпеки:

- *інформаційна* (забезпечення інформацією про стан фінансово-економічної безпеки, вплив ключових загроз тощо);
- *аналітична* (дослідження динаміки і причин зміни індикаторів рівня фінансово-економічної безпеки, прогноз на майбутнє, розрахунок ризиків, стратегічний аналіз тощо);
- *контрольна* (забезпечує контроль за ефективністю управління фінансово-економічною безпекою);
- *превентивна* (недопущення, запобігання виникненню несприятливого, кризового стану, попередження загроз).

Принципи формування обліково-аналітичного забезпечення управління фінансово-економічною безпекою слід класифікувати на: облікові принципи, що дають змогу сформувати адекватну обліково-аналітичну систему, і принципи аналізу, що є основою для проведення аналітичних процедур і узагальнення їх результатів. Слід ураховувати й той факт, що оскільки в обліково-аналітичну систему можуть входити різні види обліку, то й склад облікових принципів може змінюватися. Безсумнівним є те, що основою облікових принципів будуть принципи, що згадуються в різних концептуальних основах [4].

Основними внутрішніми причинами зниження рівня фінансово-економічної безпеки підприємства можуть бути: недоліки в організації виробничого процесу; низькі ділові та професійні якості персоналу, свідоме чи несвідоме завдання ними збитків підприємству; низький рівень менеджменту; конфлікти між засновниками (власниками) підприємства; слабка маркетингова політика; недостатнє використання науково-технічного та інтелектуального потенціалу в діяльності підприємства; непередбачені витрати ресурсів або недостатнє фінансування.

Управління будь-яким підприємством неможливо без інформації про стан фінансово-господарської діяльності підприємства. У цьому контексті облікова інформація є основою процесів підготовки, прийняття та реалізації управлінських рішень. Для забезпечення захисту інформації в першу необхідно розробити ряд внутрішніх нормативних документів: положення про захист комерційної таємниці; інструкцію по роботі з документами, що містять комерційну таємницю; правила надання доступу до інформаційних ресурсів; правила роботи в корпоративній мережі; правила роботи в Інтернеті; правила вибору, зберігання і використання паролів.

Концептуальні засади для формування моделі обліково аналітичного забезпечення управління механізмом фінансово-економічної безпеки:

1. Чітке розуміння завдань і можливостей фінансового і управлінського обліку у системі інформаційного забезпечення управління фінансово-економічною безпекою.
2. Використання облікової політики як інструменту перетворення інформації про господарські операції в облікові показники згідно із запитом

зовнішніх і внутрішніх користувачів. Обґрунтований вибір елементів облікової політики, що мають вплив на формування економічної безпеки.

3. Подальша імплементація міжнародних стандартів IFRS/IAS.

4. Посилення ролі управлінського обліку, розширення його функцій у напрямі управління економічною безпекою.

5. Застосування Глобальних принципів управлінського обліку у контексті розвитку фінансово-економічної безпеки, в т.ч. в управлінні ризиками чи загрозами підприємства.

6. Застосування систем обліку, що інтегровані із іншими функціями управління, зокрема, ERP-системи (Enterprise Resource Planning System).

7. Використання Звіту з управління як джерела інформації щодо ефективності управління фінансово-економічною безпекою. Подальша формалізація структури звіту та доповнення його змісту рекомендованими показниками.

8. Напрацювання ефективного інструментарію для оцінки фінансово-економічної безпеки (індикатори, методика їх обчислення, інтерпретація тощо) [5].

Отже, менеджери господарюючого суб'єкта, метою яких є покращення ведення облікової політики на підприємстві, мають забезпечити удосконалення таких функціональних елементів управління, як облік та аналіз, адже це дасть можливість не тільки відображувати бухгалтерські дані та формувати звітність, а й забезпечувати досягнення стратегічних цілей, відповідний рівень фінансово-економічної безпеки підприємства. Отже, можна дійти висновку, що обліково-аналітичне забезпечення значно впливає на рівень фінансово-економічної безпеки.

Список використаних джерел

1. Попадинець Н. М. Основні чинники забезпечення економічної безпеки України. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2016. Вип. 2. С. 20–23.

2. Poltorak A. S., Baryshevska I. V., Melnyk O. I. Mechanism of Guaranteeing Financial Security of Households. Accounting and Finance. 2020. № 3(89). pp. 66–70. DOI: 10.33146/2307-9878-2020-3(89)-66-70.

3. Петухова Т.О. Роль облікової політики в системі економічної безпеки підприємств. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2013. № 43. С. 167—169.

4. Гордієнко Н. І. Конспект лекцій з дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки на підприємстві». Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 78 с.

5. Утенкова К. О. Концептуальні засади обліково-аналітичного забезпечення управління механізмом економічної безпеки аграрного сектора. Агросвіт. 2020. № 16. С. 32-41.